

VESTI z GORIŠKEGA

Izvršni zakon proti rodomoru

Rimski senat je na januarskem zasedanju razpravljal o izvršnem zakonu mednarodnega dogovora proti rodomoru.

Kakor znano je pred leti tudi Italija podpisala mednarodno listino, izvršnega zakona pa ni še sprejela. Odtod razprava v senatu.

Besedilo izvršnega zakona sicer še ni znano. Iz časopisnih poročil pa posnemamo, da senatorji niso vzeli v poštev tudi raznarodovanje, ki je eden od načinov rodomora. Rodovi se namreč ne uničujejo samo s fizičnim pobijanjem, ampak tudi z nasilnim raznarodovanjem. Raznarodovanje je v Italiji do danes samo na papirju prepovedano, tako v prvih uvodnih členih, kakor izrečno v šestem členu ustave, ki narekuje vladi dolžnost, da jezikovne manjšine z zakonskimi določili zaščiti.

Ko bo zakon razglašen, se k vprašanju povrnemo.

Kaznava v senatu o protizidovskem delovanju

Senator Terracini je predložil senatu v razpravo posebno resolucijo, ki obsoja pojave protizidovskih podvigov v Italiji.

Med razpravo so vladni zastopniki izjavili, da vlada odločno obsoja take pojave. Fašisti, to je mislovec, so ugovarjali, da v Italiji ni bilo uničevalnih koncentracijskih taborišč. Zaradi njihovih nastopov je prišlo med njimi in levicariji do ostrega prekanja in senator Caleffi jim je pojasnil, da so bili fašisti tisti, ki so odnašali zlato prijetih židov in izročali italijanske državljane nemškemu nacistom V Dachau je bilo 8.400 italijanskih internirancev, odkoder se jih vrnilo samo 350. Nekega jutra proti koncu vojne, je dejal senator Caleffi, smo zapazili, da iz ruskega taborišča prihaja procesija 600 golih židov. Bili so sami skeleti in so peli neko judovsko molitev. Peljali so jih v zažigalni peč. Zaradi tega, je senator zaključil, smo dolžni žide ne samo spoštovati, ampak jih tudi ljubiti.

Trditve, da v Italiji ni bilo uničevalnih taborišč je smela in drzna. Taborišča na Rabu, v Trevisu, v Gonarsu in drugod, kjer je pomrlo na tisoče slovenskih mučencov, zgovorno pričajo nasprotno takim hinavskim trditvam. Ostanke fašizma pa imajo v Italiji, in prav tudi na tem področju proti Slovincem, še danes veliko besedo, pa jim nihče od oblasti ne zamaši ust.

Po sodbi v Solkanu

Kakor znano se je v noči na 4. januarja zgodil na jugoslovanski strani obmejnega prehoda pri Rdeči hiši v Gorici incident, ki je v italijanskem tisku zbudil veliko prahu in prenašale obsodbe jugoslovanskih stražnikov. Sestorica italijanskih državljancev se na povratku v Italijo ni pustila pregledati od obmejnih stražnikov in jih je dejanski napadla. Petorici je uspelo zbežati v Italijo, toda šestega člana skupine, nekega Pellizzona, so jugoslovanski organi prijeli in obdržali ter ga pripravili sodišču.

Ubežniki so v Italiji zatrjevali, da so jugoslovanski organi ravnali z njimi nasilno in jih kratko in malo brez vsakega vzroka pretepli. Pred kratkim pa se je v Solkanu vršila kazenska obravnava proti Pellizzonu in tu je prišlo na dan, da so jugoslovanski organi upravičeno odredili pregled. Pellizzon se ni pustil pregledati in se je organom s silo uprl. Njegovi spremljevalci so mu pri tem udarno pomagali z navalom na organe. Ko pa so slišali strel iz pištole, oddan v zrak, so zbežali. Pellizzon se je izgovarjal, da je bil pijan. Sodišče mu je priznalo olajševalno okoliščino, da je oče številne družine, obtoževalno pa, da je z dogodkom motil dobre sosedne odnose, ki so sedaj v veljavi.

Tako se ne sme nadaljevati!

Vesela in živahna mladina je vsakomur všeč, zlasti pa tistim, ki so z njo v stalnih stikih. A priznati moramo, da je danes med mladimi premoško takih, ki mislijo, da si v svojih živahnosti lahko marsikaj privoščijo. Ne mislim tu govoriti o mladini na splošno, zanima nas predvsem slovenska mladina in v prvi vrsti tista, ki živi na podeželju, ker je ta po navadi med seboj povezana in jo zato večkrat dobiš zbrano na ulici ali v javnem lokal.

Povedali bomo kar brez ovinkov, da nismo nikoli pričakovali kaj takega od mladih fantov, ki imajo prav gotovo za seboj vsaj kakšno leto šole. Ko je pisec na ta način predočil škodljivost dosežanega povezave Italije z Zahodom, naštevati koristi, ki bi se pokazale s povezano in tesnim sodelovanjem Italije s Sovjetsko zvezo in pravi: »Pogosto se zatrjuje, da zahteva zavezništvo neke zahodne dežele s Sovjetsko zvezo - ideološko odločitev. To ni res! To je samo ena izmed pripovedk propagandistov hladne vojne. Izboljšanje odnosov s Sovjetsko zvezo ne terja nobenih ideoloških odločitev, kakršne koli vrste. Notranja politika je notranja zadeva vsake države. Z vpostavitvijo dobrih odnosov s Sovjetsko zvezo ne izgubi kapitalistična država ničesar, ampak nasprotno samo pridobi tiste osnovne temelje, ki ji jamčijo neodvisno nacionalno politiko... V Italiji so še vedno krogi, ki se ne morejo odločiti za preraganje dosežanih vezi z Zahodom in vendar ne more nihče tajiti, da terja pri-

Za povrnitev odvzetih zemljišč

Pred leti je ustanova Treh Benečij doslegla ukinitve najemniških pogodb z mnogimi pevskim kmetovalci, katerim je pobrala njive. Sodbo je izdalo redno sodišče na podlagi načrta ustanove, da si na obsegu lastne posesti zgradi moderno urejeno kmetijo, ki naj bi donosala znatne količine mleka, sadja in drugih pridelkov. Ves ta načrt pa je menda splaval po vodi in mnogi sodijo, da je bil le pretveza za razveljavljanje najemniških pogodb.

Najemniki domačini so s tem utrpeli znatno škodo in ves slovenski tisk je tedaj obširno pisal o zadevi.

Zdaj se širijo glasovi, da misli ustanova Treh Benečij izročiti zemljišče istrskim izseljencem, namesto da bi ga vrnila prejšnjim najemnikom. Toda prejšnji najemniki imajo po zakonu prednost in od ustanove lahko zahtevajo tako pravično odškodnino, kakor tudi zopetno obnovitev prejšnjih pogodb.

ZADRUŽNA KLET

Prodaja vina postaja danes vedno bolj težavna s strani posameznika. Svetovni trg zahteva vedno bolj je tipična in sortirana vina. Taka vina imajo možnost, da se zaščiti s posebno znamko ki daje gotovost pristnosti, kar je zelo važno, če pomislimo kako zelo je razširjeno ponarejanje vina, in to kljub strogim kaznim, ki so določene za take prestopke, in ki jih jaz imenujem »zločinec«. Ponarejena vina so v škodo edino le kmetu, ki svojeručno obdeluje vinograd.

V Italiji imamo veliko število veletrgovcev z vinom, toda, hvala Bogu, imamo še večje število zadružnih klet postavljnih po prostovoljnem preudarku kmetovalcev samih. Vse te klet je zelo dobro uspevajo.

Tudi pri nas na Goriškem se že več časa govori o potrebi ustanovitve zadružne kleti. Sedaj pa je v ta namen vzel pobudo sam ravnatelj kmetijskega nadzorništva v Gorici, gospod Dr. Matteo Marsano. Sklical je širši sestanek naprednejših kmetovalcev z Goriškega, ki je bil zelo številno obiskan. Sklicatelj je obrazložil današnjo veliko potrebo po zadružnih kletih, kjer bi ustvarili enoten tip našega goriškega vina s posebnim okusom na razpečevanje vina po steklenicah. Vsi navzoči so ugotovili umestnost in potrebo ustanovitve zadružne kleti na Goriškem. Izbrali so pripravljeno odbor, katerega naloga je, predočiti kmetovalcem po posameznih krajih potrebo in umestnost zadružne kleti.

O podrobnosti izvedbe ne moremo še poročati, ker so te še v izvedbi. Dosedanja razpravljanja so pokazala splošno mnenje, da se taka klet postavi za vinorodne kraje severno od železniške proge, t. j. Goriška Brda: od Gorice mimo Steverjana, Ločnika, Moše, Kaprive, Plešivega, Krmina, Dolenja in Skrljevega. Pobudo moramo kar najtopleje pozdraviti, in želimo, da bi se zamisel čimprej uresničila v korist naših kmetovalcev. V taki zadružni kleti bo prišla končno do veljave naša briska »rebula« in naš tipičen goriški »tokaja«. Moramo pa tudi po-

udariti, da je pri današnji veliki konkurenci možno samo potom zadruge uspešno braniti interese naših kmetovalcev in ime našega vina. Pripravljani odbor, ki je sestavljen iz resnih in večjih kmetovalcev, ima nalogo pripraviti vse potrebno za čimprejšnjo uresničitev zamisli in zlasti pridobiti čim več zadružnikov. Seveda je njegova naloga tudi ta, da pojasni vsaj na splošno vsem pristopnikom finančno stran zamisli.

Briški vinogradnik

Glas iz Števerjana

Iz Števerjana večkrat prihajajo pritožbe, da nekateri občinski uradniki, ne prihajajo v službo točno in redno. Včasih koga še ob desetih zjutraj ni v uradu in ljudstvo je prisiljeno čakati, da določeni uradnik pride, ali pa odhaja domov. Na vsak način gre za izgubo časa, ki je tudi kmetu dragocen.

Ce se ne motimo, so nekoč disciplinarno postopali proti enemu od uradnikov. Kako, da se postopek ne uvede tudi proti drugim? Ali točnost ne velja za vse enako? Morda pa je dela le toliko, da ga uradniki lahko opravijo tudi v skrajšanih urnikih? V tem slučaju bi bilo treba to objaviti, ali pa skrčiti število uradništva. Spominjamo se predloga nekega kmetovalca, naj se število uradništva skrči. Predlog ni bil sprejet in neki uradnik je svetovalcu dejal, da se on razume na vinarstvo in ne na zakone.

No, zdaj priznavajo po Steverjanu, da je tisti svetovalec vendarle imel prav. Najbolje bi bilo, da bi oblastva poskrbela za zgraditev stanovanjskih hiš v Steverjanu, ki naj bi jih dobili občinski uradniki in tudi učitelji. Tako, da ne bo izgovora zaradi pomanjkanja stanovanj. Uradniki in učitelji morajo po zakonu bivati v kraju službe.

Šlišimo tudi, da je provincialni upravni odbor zdaj potrdil sklep števerjanskega sveta za nakup znane slike g. Miheliča, po nekoliko znižani ceni. O tem je svojčas pisala tudi »Demokracija«, in ravno zaradi tega je menda prefektura poslala na občino posebno pismo. Vsebinska ni še točno znana in čakamo, da bo pismo objavljeno. Ali pa niso vse občine v Italiji, tudi slovenske, toliko avtonomne, da imajo svetovalci pravico sklepati po prosti volji in trezni pameti? Ali velja ta avtonomija samo za italijanske občine? Za božjo voljo, saj pri nas ni nepismenih, da bi naši svetovalci ne vedeli kaj je prav, in kaj ne!

Roditeljski sestanek

Ravnateljstvo Nižje srednje šole v Gorici javlja, da bo v nedeljo, 31. januarja 1960 roditeljski sestank in sicer ob 10.30 v šolskih prostorih v ul. Randaccio št. 10. Vabljeni so starši in vzgojitelji dijakov.

Rožici in Miru Lojku se je 20. januarja rodil sinček
A L E S
Ob veseljem dogodku iskreno čestitajo kolegi in prijatelji.

Dr. Ileana Ferlat nagrajena

Dr. Ileana Ferlat je za svojo doktorsko razpravo o naselitvi v Brdih in o tamkajšnjih kmečkih stavbah prejela denarno nagrado goriške province.

Dr. Ileana Ferlatovi čestitamo za lepo priznanje. Glede vsebine njene razprave pa se ne moremo še izreči, ker je nismo še pregledali.

POPRAVEK

V prvi vrsti predzadnje odstavka članka TA NASA MLADINA čitaj pravilno: »Vse to ni zlahka narodna zavest itd.

Francija zopet v krizi

(Nadaljevanje s prve strani)

padla. Po skopih vesteh, ki prihajajo, se lahko sklepa, da tega tudi ne bo storila, ker je z dušo na njihovi strani, čeprav tokrat ne tako odkrito in dejavno kot je bila leta 1958.

Tako se je De Gaulle ob alžirskem vprašanju znašel na usodnem razpotju in pred težko nalogo, za katero je težko napovedovati kako jo bo rešil. Gotovo je samo to, da je v igri usoda Francije. Njen ugled bi silno trpel in zaupanje vanjo bi bilo nepopravljivo omajano, če bi Pariz pred alžirskimi grožnjami zopet kapituliral. De Gaulle bi s tem izgubil svoj osebni prestiž, s katerim je doslej reševal Francijo, francoska republika, ki igra pri evropskem združevanju tako važno vlogo, pa bi bila izročena negotovi bodočnosti.

ADENAUERJEVE SANJE O IZVOLJENEM NARODU

V petek 22. januarja je nemški kancler Adenauer obiskal papeža Janeza XXIII., pred katerim je izjavil: »Verujem, da je v teh bridkosti polnih časih, ki jih živimo, Bog dal nemškemu narodu posebno nalogo, in sicer to, da stoji za zahodni svet kot jez proti mogočnim vplivom, ki jih na nas izvajajo iz vzhoda.»

Svetovni tisk je te Adenauerjeve izjave povezal s podobno svojačasno Hitlerjevo trditvijo, da je nemški narod izvoljen, da izvrši veliko nalogo obrambe sveta pred komunizmom. To mu je služilo za napad na svobodni svet in trpičenje narodov, kot pričajo uničevalna taborišča in peči.

Angleški list »Daily Herald« od 23. januarja piše, da so Adenauerjevo izjavo smatrali za presenetljivo celo najbolj strogi vatiški predstojniki.

Kar preseneča je dejstvo, da jo je dal moč, ki je po tolikih grozodejstvih, storjenih po nacistični vojski, še vedno prepričan - petnajst let od konca vojne in Hitlerja - da je nemški narod od Boga poklican, da brani svobodni svet pred komunizmom. Izgleda pa, da kakor Hitlerju, da se toži tudi Adenauerju po slovenski zemlji.

Nacistični podvigi proti židom, ki so zadnje čase toliko hrupa in ogorčenja zbudili po vsem svetu kaj zgovorno pričajo, da so med Nemci še vedno močne plasti fanatičnih oboževalcev Hitlerja. S svojo rimsko izjavo jim Adenauer utegne dajati le pogum in upanje!

Sovjetsko snubljenje Italije

(Rimsko pismo)

»Demokracija« je večkrat seznanjala svoje čitatelje z mnenjem javnosti o obisku državnega poglavarja v Moskvi in je ta obisk zagovarjala v prepričanju, da bo prispeval k pomirjenju mednarodne napetosti, ki ga je Hruščev napovedal ob svojem izletu v Združene države in tudi ob nekaterih drugih priložnostih. Navdušenje za Grochijev obisk ni zajelo samo komunistov in nennijevcev, stranki, ki sta že po uradni dolžnosti obvezni za take go-rečnosti, ampak so ugodno ocenjevale obisk tudi nelevičarske politične skupine.

V zadnjih dneh pa je navdušenje nelevičarskih strank močno popustilo in je zato primerno, da »Demokracija«, ki je glasilo demokratičnih Slovincem, seznaniti svoje čitatelje tudi z ostalim delom javnega mnenja in z vzroki, ki so navdušenje, vsaj pri nekaterih ohladili.

Obisk državnega poglavarja Gronchija Moskvi odkriva kljub raznim tolmačenjem velike napore sovjetske zunanje politike za odcpepite Italije od zahodnega sveta. V teh naporih je zelo odkritosrčen moskovski tehnik »MEZDUNARODNAJA ZIZNE« (Mednarodno življenje), ki velja za uradno glasilo sovjetskega zunanjega ministrstva.

Pisec v omenjenem tedniku pričinja svoja razglabljanja z nenavadnimi komplimenti in ugotavlja, da je Italija »ena izmed najvažnejših sil kapitalističnega sveta«. List nadalje zatrjuje, da je imela Italija od povezave z Zahodom »samo škodo«. Pisec dobesedno nadaljuje: »Sami Italijani priznavajo, da jim je tako imenovana solidarnost Atlantskega pakta vse predraga. V zadnjih desetih letih so znašali vojaški izdatki nad 5300 milijard lir. Marca 1959 je Italija sprejela postavitev ameriških raketnih izstrelivk na svojem ozemlju. Posledice take politike so za Italijo samo negativne. Prav tako so dvomljive koristi evropskega sodelovanja. Polna nevarnosti pa je zlasti tista politika, ki v bratstvu s Francijo podpira bonnske zahteve. Povsem neučesa je končno italijanska politika v Sredozemlju, kjer je Italija s prevzemom številnih novih od zahodnih sil vsiljenih obveznosti svoj že tako in tako ogrožen položaj na tem delu sveta samo še poslabša.»

Ko je pisec na ta način predočil škodljivost dosežanega povezave Italije z Zahodom, naštevati koristi, ki bi se pokazale s povezano in tesnim sodelovanjem Italije s Sovjetsko zvezo in pravi: »Pogosto se zatrjuje, da zahteva zavezništvo neke zahodne dežele s Sovjetsko zvezo - ideološko odločitev. To ni res! To je samo ena izmed pripovedk propagandistov hladne vojne. Izboljšanje odnosov s Sovjetsko zvezo ne terja nobenih ideoloških odločitev, kakršne koli vrste. Notranja politika je notranja zadeva vsake države. Z vpostavitvijo dobrih odnosov s Sovjetsko zvezo ne izgubi kapitalistična država ničesar, ampak nasprotno samo pridobi tiste osnovne temelje, ki ji jamčijo neodvisno nacionalno politiko... V Italiji so še vedno krogi, ki se ne morejo odločiti za preraganje dosežanih vezi z Zahodom in vendar ne more nihče tajiti, da terja pri-

lagoditev na nove čase odločne spremembe v dosednji italijanski politiki nasproti Sovjetski zvezi.

»Obisk predsednika Gronchija v Moskvi« - nadaljuje člankar »bo nudil priložnost za uvajanje novega in boljšega obdobja v odnosajih med Italijo in Sovjetsko zvezo.«

Izvajanja moskovskega tednika jasno nakazujejo, kakšni so cilji, ki jih Sovjeti zasledujejo z Gronchijevim obiskom. Ta priložnost naj bi - po njihovih željah - dokazala državnemu predsedniku in njegovemu spremstvu koristi, ki bi jih bila Italija deležna, če bi Zahodu pokazala hrbet, posebno še koristi s prekinitvijo povezivosti s Francijo in Zahodno Nemčijo v svrhu tesnejše povezave Italije s Sovjetsko zvezo.

Ta požukusni balonec sovjetskega uradnega glasila je vzbudil v Rimu veliko začudenje. Italijansko zunanje ministrstvo je takoj izdalo poluradno izjavo, v kateri je rečeno, da so sovjetska upanja na odstop Italije od zahodnega sveta »agrob utvaras« in da nima Italija prav nobenih imenovanj Sovjetom priznati kakršna koli popuščenja, ki bi bila v direktnem nasprotju z voljo italijanskega parlamenta, »italijanska vlada ne misli samo ostati zvesta vsem obveznostim, ki jih je prostovoljno sprejela in ki jih je večina naroda tudi potrdila, ampak bo svoje zaveštvo v zahodnem svetu še bolj utrdila, ker se je v zadnjih desetih letih izkazalo, da je to zaveštvo edini branik, ki si ga je svobodni svet zgradil za svojo obrambo.

Taka in podobna zatrjevanja sovjetskega tiska, radija in tudi odgovornih sovjetskih politikov in generalov dokazujejo, da si Sovjeti na svoj način tolmačijo pomirjenje napetosti v svetu od ostalega zahodnega sveta. Neštetočkrat smo se že lahko prepričali, da pomenijo določeni pojmi: svoboda, demokracija, pravica, mir, bratstvo itd. v sovjetskem besednjaku nekaj povsem drugega kot pa pomenijo te besede v zahodnem svobodnem svetu. In vendar se zelo rado dogaja, da mnogi ljudje sovjetsko besedoslovje tolmačijo po svoje in ne po sovjetsko...

V tem pojmovanju so skriti vzroki vseh dosedanjih brezuspešnih zasedanj na najraznovrstnejših konferencah: Zahod in Vzhod govorita v dveh raznih jezikih, pa čeprav potekajo ti razgovori v ruščini, angleščini ali francoščini. Dogaja se isto kot pri razgovoru nekommunista s komunistom, pa čeprav sta oba rojena Slovencev in morda kakega drugega jezika niti ne poznata.

Kako bo v resnici z govorico med Gronchijem in Hruščevom v Moskvi, bomo morda zvedeli po povratku Gronchija v domovino. S. D.

Tatovi v Doberdolu

V noči med 21. in 22. januarjem so bili pri nas na delu tatovi. Vdrli so namreč v poštni urad, a k sreči so odšli praznih rok, ker se niso mogli lotiti blagajne. Verjetno so bili kakšni začetniki in nišo še imeli s seboj vsega orodja, ki ga tak »poklic« zahteva.

Taki nočni obiski so res neprijetni in zato bi želeli, da bi naši orožniki povzeli potrebne ukrepe.

Sneg tudi pri nas

V petek 15. januarja se je sneg spomnil tudi Gorice. Snežilo je sicer samo nekaj ur, a ga je vseno nametalo toliko, da je izginil komaj te dni.

Izredno priložnost je mladina pridno izkoristila za smučanje in drsanje, saj si ni mogla že več let privoščiti podobnega veselja.

Le naivneži jim lahko še verjamejo

Vodstvo italijanske DK je že večkrat pozvalo Nennijevce socialiste, naj se odpovedo dolgoletnemu zavezništvu s komunisti in naj vendar prestopijo v demokratičen tabor. Na take pozive so Nenni in tovariši vedno odgovarjali, da so sicer pripravljene na sodelovanje, ker jim je pri srcu okrepitve italijanske demokracije, toda pod pogojem, da lahko obdržijo prijateljske odnose s komunisti.

Demokratski voditelji pa niso bili tako naivni in so jasno povedali, da se lahko ponaša z demokratično izkaznico, le kdor je protitotalitaren. In do sodelovanja ni prišlo.

Vprašanje sodelovanja med demokratsi in socialisti pa je kljub temu ostalo še odprto in prihaja včasih na dnevni red pri sestavi kakega občinskega ali pokrajinskega odbora. Toda kako nevarno bi bilo tako sodelovanje v državnem obsegu, nam najbolj dokazujejo izjave komunističnih veljakov, ki smo jih zabeležili prav v tem letu. Komunisti namreč trdijo, da ni mogoče sploh govoriti o sodelovanju med DK in PSI, če ni k temu sodelovanju pritegnjena tudi KPI, ki s socialisti tvori enoten in nerazločljiv blok.

No, gospodje socialisti, sedaj pa le dokazujte, da vodite neodvisno in demokratično politiko! Kdo vam bo seveda še verjel, tudi med Slovinci na Goriškem in Tržaškem boste še našli naivneže, ki bodo verjeli, da se borite za zmago demokracije. S svojo dosedanja politiko pa v resnici podpirate le največje sovražnike demokracije in to je jasen dokaz, da niste ne socialisti in ne demokrate.

Pravi socialisti so odločno proti vsaki diktaturi, tudi proti komunistični, zato je naravno, da vas bomo uvrstili med demokrate šele tedaj, ko boste napovedali odkrit boj komunizmu in njegovim tiranskim metodam.

SMRTNA KOSA

V petek 22. januarja je nenadoma umrl znani goriški trgovec z vinom g. IVAN BRIC, star komaj 47 let. Pokopali so ga v nedeljo 24. januarja ob veliki udeležbi znancev in prijateljev. Sorodnikom naše sozajel!

DAROV I IN PRISPEVKI

Gosp. J. P. iz Steverjana daroval v sklad »Demokracije« 1000 lir. Prisrčna hvala.

Petdesetletnica Rajbelske katastrofe Sestanek z zakasnelo botro

Bilo je 8. januarja 1910. S sprehoda se je vrčala zdravnikova hišna pomočnica Antonija Cernuta - Spikova iz Loga pod Mangartom z enoletnim zdravnikom sinčkom, ki ga je vozila na saneh, proti rudniški bolnišnici. Ura je nagibala poljedevu in tudi bolniški zdravnik dr. Jožef Wesely, češki rojak, se je vračal po obisku bolnikov v svoje stanovanje, v bolnišnico.

Zdravnik je svojega sinčka dvignil s sani v naročje in se napotil proti vratom. Na oknu je slonela zdravnikova soproga in s smehom na ustnicah in srečo v srcu pričakovala moža in sinčka. Zdravnik in njegova žena Dunajčanka sta bila poročena komaj polmesečno.

Ko je Antonija Cernuta za zdravnikom stopila čez prag bolnišnice, se je po pripovedovanju nenadoma stresla streha, se preklala in že v naslednjem trenutku je zemlja pogoltna celotno stavbo.

Takoj so pričeli reševalni deli, ki so trajala vse do meseca avgusta. Bolnišnica je bila zgrajena na grušču kot je zgrajena tudi vsa vas. Ko so mine v rudniku raztresle zadnji del skalnate žile, je voda iz potoka, ki teče skozi vas, zalila ves rov in odnesla s seboj grušč. Tako je nastal lijak, ki je sponesel bolnišnico in jo potegnil s seboj v globino rudnika.

V tem trenutku je bilo v bolnišnici 8 oseb: zdravnik dr. Wesely, njegova soproga, sinček Jožef, hišna pomočnica, hišnik Jožef Landsteiner z ženo, 15 letni kovaški vajenc Ernest Bierkopf, ki je bil na hrani pri hišniku in ena bolnica Valburga, Eichleitner. E dini, ki se je rešil, Ernest Bierkopf, je bil tudi prisoten na spominski svečanosti dne 10. jan., ko je avstrijska delegacija položila na kraj nesreče venec. Verske obrede je opravil tukajšnji g. župnik.

Povprašali smo edino preživelo pričjo Bierkopfa, ki se je rešil s skokom skozi okno. Povedal nam je tole: Petdeset let je od tega, petnajst let star kovaški vajenc sem bil takrat. Usodnega dne smo sedeli pri kosilu, jaz tik pri oknu. Dnevno so v rudniku pokale mine prav ob tem času. Kakih 30 metrov pod bolnišnico je bila ruda posebno bogata. Ko so treskale mine, se je vsa stavba tresla, in zdravnik se je v zadnjih dneh pred katastrofo večkrat pritožil pri rudniški upravi. Pa se za te pritožbe niso zmenili. Ko smo torej sedeli pri kosilu, so spet pričele pokati mine. Hišnica je zakrčala: Jezus, Marija - in to so bile tudi njene zadnje besede. Sam ne vem, kako sem skočil skozi okno na prosto. Ko sem spregledal, je zijala pred menoj 30 metrov globoka jama s premerom 50 metrov. Rudnik je bolnišnico dobesedno pogoltnil.

Inženirja, ki je vodil dela, so oblasti zaprle.

Po petdesetih letih se je Rajbelj spomnil teške katastrofe in nesrečnih žrtev. To je bil spet opomin pod kako težkimi pogoji živijo rudarji in rudarska naselja.

Tomaž C. Rajbelj

Salonska smučarija

(Dopis iz Dolomitov)

Smučarje delimo v dve glavni skupini: a) v aktivno športno bratovščino, ki smuča iz strasti in prepričanja; b) v gizdaline ženskega in moškega spola, ki jih poganja na zasnežene poljane - najmodernejša smučarska oprema; imenujemo jih tudi salonske smučarje. Medtem ko se aktivisti do nezavesti podijo po smučiščih, se gizdalinska vrst prepogaja po parketih, kar je za lomljenje kosti manj nevarno, v kolikor so salonarji pri rock' n' rollu primerno ohlajeni.

Sam ne spadam niti v prvo niti v drugo kategorijo, poznam pa neko sestrično, ki nagiba drugimi vrstami. Slučajno je hčerka

dobrodušnega gospoda z nabasano listnico in pripada seveda moderni mladini.

To tržaško sestrično je zadnji znežni metez na Opčinah tako vznemirila, da jo je znana tržaška športna trgovina le z največjo težavo zadovoljila.

Sportne revije so namreč daleč pred tržaškimi trgovci športne opreme, pa čeprav njihovi lastniki v teh dneh dan in noč prelistavajo športno modo v štirih svetovnih jezikih s potrebnimi strokovni, mi tolmači vred.

Bilo je v petek in očka je moral naj-novejše smučke mazati in leščiti z vsemi številnimi voščinami. Staro pravilo pravi, da se smučarski prvaki s takimi opravili ne ukvarjajo.

Po obveznem poslovilnem poljubu, ki ga odrasle hčerke lepjo na sveže obrbitvo lice svojih očetrovskih oboževalcev, se sestrična z očetovim avtomobilom potegnila nekam v Dolomite. In tam je bilo seveda naravnost bajno, sonce je ljubez-

nivo grelo in zasneženi hribi so bleščali kot nepoparjeni britantji. Veseli ljudje so drveli po snežiščih, in muzike tudi ni manjkalo.

Utrujena in presrečna se je sestrična vrnila domov.

»Sijajno, čudovito«, je zaklicala in se svojemu srečnemu očetu vrgla okrog vratu.

»In sneg?« je spraševal očka.

»Nebeški, ene same sanje!« je odgovarjala, »pol metra čistega pršiča na trdi podlagi. Ampak veš, očka, nekoliko utrudljivo pa je tudi smučanje, kite na nogah me pošteno ščipljejo!«

Zadovoljen nad hčerkinjo srečo je očka potegnil smučke z zasnežene strehe. V garaži jih je odvezal in s polnim razumevanjem izvelkel dolgo tablico čokolade, ki jo je pred hčerkinim odhodom porinil med oboje desk - in ki je ostala nedotaknjena. Taki so očetje...

SLOVENSKA PROSVETNA MATICA
RAZPISUJE
VELIKI MLADINSKI LITERARNI NATEČAJ

Najboljša dela v vezani ali nevezani besedi bodo objavljena v literarni prilogi »Demokracija« UTRIPI.

Prispevke je poslati najkasneje DO 15. MARCA 1960 v tiskarno »Adria«, ul. S. Anastasio 1-c - Trst. Poseben odbor bo razdelil nagrade in sicer: prva nagrada 3000 lir; druga nagrada 2000 lir, tretja 1000 lir, četrta in nadaljnje pa v obliki književnega daru. Tudi ostale sodelovalce prosimo, da nam pošljejo gradivo in oglašje pravočasno.

Odbor SPM

Voda za Izraelsko puščavo

Na Bližnjem vzhodu preti izbruh vroče bitke za vodo med Palestino in njenimi sosedi. Voda je za palestinsko puščavo Negev življenjska žila judovske države. Rodovitna puščava Negev bi skoraj povzročila plodno zemljo Sv. dežele. S tem pa bi se država tudi gospodarsko in vojaško pomembno okreplila. Tega pa Arabci ne bodo dovolili, poskušali bodo z vsemi sredstvi tako uresničitev preprečiti.

Kot pokrajina na luni, vsa izžgana od sončnih pripekov, siva pustinja iz peska in kamenja se vleče čez opustošene vadije - doline in rečna korita brez vode. Skalnat grič, preklana rebra. Dežela brez izvirkov, dežela redkih vodnjakov. Daleč raztresena kopica revnih ovčjih staj, kjer domuje nekaj mladeničev v golih barakah. Z nove asfaltirane ceste, ki vodi iz cvetočega pionirskega mesteca Beeršeba v Eilat, izraelsko pristanišče na Abadanskem zalivu, je vidnih nekaj beduinskih šotorov. To je Negev, palestinska ognjena peč. Zavzema celotno južno konico države.

S svojimi še ne izkoriščenimi podzemskimi zakladi, s svojimi polji in sadovnjaki, ki poživljajo domišljijo palestinskih naseljencev, je ta današnja puščava simbol bodočnosti dežele. Z modernno tehniko in znanostjo poskušajo palestinski rodovi ponoviti svetovisemski čudež, ki ga je Mojzes opravil, ko je iz sive skale pričaral vodo. Mnogi severni predeli puščave Negev so že prepreženi z gostim vodovodnim omrežjem. Dragoceno vodo daje potok Jarkon, ki se pri Tel Avivu izliva v Sredozemsko morje. Za vsu puščavo pa je potok prešibak. Tako ostaja ena sama

možnost: Jordan, ki se kot suha kača vleče skozi deželo, oziroma mimo nje.

Težave pa so v tem, da so na Jordanu soudeležene kar štiri države, ki so med seboj niti ne pogledajo. Na eni strani Izrael, na drugi Jordanija, Sirija in Libanon, Jordan se le razmeroma na kratki poti zadržuje na palestinskem ozemlju. Na posameznih mestih se dotika s svojim vzhodnim bregom sirijske, kasnejše jordanke meje. Spodnji tok pa leži več na jordanškem ozemlju.

Najbolj pametno bi potemtakem bilo, da bi vse štiri države skupno uporabljale jordaniko vodo. Ne samo Palestina tudi Sirija in Jordanija sta vode potrebni kot potnik v puščavi. Zaman so se trudili mnogi strokovnjaki, posebno se Eisenhrov posebni odposlanec Johnston, za uresničitev načrta »Mains«, ki bi služil vsem štirim mejnim državam. Tehnično je bil načrt izdelan do samih podrobnosti. Združene države pa bi ga skoraj v celoti finansirale. Politički so dejali: ne in amen.

Izrael pa ne more več čakati. Jordanija je že pričela izrabljati jordaniki pritok Jarmuk. Tako želi sedaj tudi Palestina uveljaviti svoj načrt. Po tem načrtu bi Jordan na skrajnem palestinskem severu zajezili in njegovo vodo speljali vse do skrajnega palestinskega juga.

Arabci že sedaj govorijo o »statvini jordanke vode«. Naser je že protestiral pri tajniku OZN. Arabska liga se je v protest vključila. Kljub vsemu temu je Izrael odločen načrt tudi izvesti. Država se čuti dovolj močna, da vsilijo voljo sosedu. Čas za Izrael ni neugoden. Egibt po-

Ne mislite, da jo boste našli meni nič, tebi nič ob vsakem solzavem snežolede-nem kupčku. Njeno območje se je mogočno razširilo, odkar se je odlepila od alpskih ledenikov. Končno sem jo našel na zbrisu, pri openskem Obelisku.

Stisnil sem ji roko in v trenutku mi je planil mrz pod vse nohte. Njena dlan je bila kot železo. Vesel sem bil, ko sem desnico spet ogrel v žepu.

»Prihajate iz uredništva?« je botra zima hotela vedeti: »škrabant spoznam na prvi pogled. Ze vem, hoteli bi vedeti, ali bo letošnja zima huda ali mila.«

»Prav to! Je namreč takole: za reveže je mila zima blagoslov, za bogataše pa...«

»No, no«, je moljajala, »zima ne pozna socialnih vprašanj, najmanj pa takih, s katerimi si partijski in sopotniški bogataši služijo krofe in potice in ne kruh. Jaz nisem niti Hruščeva niti Titova žena, da bi lahko uganjala, kar bi hotela. In končno: ni zime brez snega, s snegom pa so križi in težave. Sneg ne mara v mesto, se ga boji. Tam bi ga pomečali in pomazali, čeprav bi brezposelni z njim nekaj zaslužili. Sneg ljubi čistočo, belino. Za tako belino pa je potreben mrz, ki pa se ga reveži bojeje. Starka je zamišljeno občudovala Trst, ki je v Obelisku tudi pozimi tako čudovit. Snežinke pa so pridno gnez-dile po njenih kosatih obrvih.

»No pa bi se pogodili, saj Tržačani radi barantamo«, sem bojeje pripomnil, ker me je pošteno zeblo.

»Ni tako lahko«, je odgovorila botra Zima. »Končno pa jaz nisem vremenska boginja. Sem samo sezonska delavka. Na Tržaškem me namestijo komaj za dva dobra meseca na leto, saj veste kako je s tržaško nezaposelnostjo. Tam čez je to drugače. Za tisto plačo, ki jo tu potegne delavec, namestijo tam čez po tri delave. zato tam brezposelnosti skoraj ni. Zato

pa vlada brezdenarnost. Za ezule in prišleke se tu vedno najde delo in kruh; za domačine pa brezposelna podpora... Tista dva meseca pa delam kot ukazujuje direktive...«

»Zanimivo! Od kje pa prihajajo direktive, iz Moskve ali iz Rima?« sem hotel vedeti.

»Ne vem. Meni jih pošljejo kar po radiu, tako kot Togliattiju ali Jožetu. Taka je moda v današnjih časih za vse zaslužkarje.«

»Kaj vsak dan sproti?« sem poizvedoval. »Natančno tako. Včasih tudi od ure do ure, saj veste kako so Tržačani lunasti. Kot na primer v tem trenutku...«

Kot bi obrisal je prenehalo snežiti, burji je nenadoma vzelo sopo in prismehljaljo se je nebeško sonce. Tako sem bil tega vesel, da mi je spodrsilo in sem teblnil v sneg po dolgem in počez.

Pepi Grinta

Dvanajst porotnikov

Drama SNG iz Ljubljane je v soboto in nedeljo 23. in 24. januarja gostovala z igro v treh dejanjih Reginalda Rosea in Horsta Budjuhna »Dvanajst porotnikov«. Vtis, ki so ga ljubljanski igralci napravili na tržaško občinstvo je nepopisen. Delo, ki so ga ljubljanci predvajali v tržaškem Auditoriju je bilo zelo srečno izbrano za naše razmere. Poleg tega pa smo končno dobili močan dokaz, da je tudi tako zvana »rumena« književnost umetnost, če je smotno napisana in izvajana. Ne bomo se podrobno spuščali v tematiko igre. Ogledimo si raje zgradbo dela samega. Igra je napisana v modernem slogu, brez tradicionalnega zapleta in razpleta. V Dvanajstih porotnikih dejanje stalno niha, shematično bi to ponazorili z nenehnimi nihljalji, ki se v zaključni fazi igre sklopijo. Tak način pisanja nudi prednost, da je dejanje vedno razgibano in napeto. Vendar pa bi v delu lahko zasledili marsikakšno tehnično pomanjkljivost. Spomnimo se le na primer prstnih odtisov.

Ce sedaj preidemo na izvajanje, bi grešili, če bi poskušali zasnovati kakovostno lestvico posameznih igralcev. Vsak po svoje so bili v svojih vlogah odlični. Če pa bi želeli posebej pohvaliti nekatere igralce, se nam v spominu razvrščajo Stane Sever, porotnik št. 8, Janez Cesar, porotnik št. 3, Maks Furijan, porotnik št. 4 in Edvard Gregorin, porotnik št. 9, igra trinajstih nastopajočih je neoporena, čeprav bi lahko marsikaj pripomnili glede izgovorjave vokalov. Posebno so motili večkrat spačeni vokali in izrazi pristnega ljubljanskega narečja. Vendar pa lahko tudi to pomanjkljivost opravičimo, saj je čisto logično, da igralca v ognju igranja zavede govornica, v kateri se dnevno izraža. S tem pridobi igra posameznika, vendar pa izgubi jezik na svoji lepoti.

Takih kvalitivnih predstav si želimo še več, saj je vsakomur, ki je to predstavo zamudil, lahko zares žal. V resnici smo lahko ponosni, da je naše osrednje gledališče na taki višini, da se lahko meri z najboljšimi evropskimi gledališkimi ansambli. S. R.

Danes meni, jutri tebi

Svetovna zgodovina je pravi vrtljak. Tako kot se je v naših časih arabski svet z vsó čvrstostjo osvobodil evropskega gospodarstva, tako so se pred 400 leti krščanski Spanci otresli arabskih mavretancev na jugu Iberije. Res je, da je bila mavretanska nadoblast v svojem zadnjem obdobju visoko kulturna in tolerantna.

Takrat je učil - bilo je leta 1530 - znameniti arabski filozof in raziskovalec Abu-Taleb na univerzi v Salamanki. Nekega dne mu je vročekrvni španski dijak oporekel: »Narodi našega časa zahtevajo svobodo!« »Svoboda, sin moj, je velika beseda«, je odgovoril Abu-Taleb, »ali s teboj sem istih misli v toliko, da imajo narodi od časa do časa neovrgljivo pravico, da svoje zatiralec zamenjajo ali, če se hočejo tujega zatiranja povsem odreči, da so tudi sposobni vse svoje neumnosti in pogreške opravljati sami in brez tujih pomoči!«

GLASBENA MATICA V TRSTU

V soboto 30. januarja ob 21. uri na stadionu »Prvi maj«, Vrdjelska cesta 7

Ples Glasbene Matice

igral bo orkester RTV iz Ljubljane pod vodstvom BOJANA ADAMICA

Vabila in rezerviranje miz od srede 27. t.m. dalje v Tržaški knjigarni Ul. sv. Frančiška 20, tel. 61-792.

V nedeljo 31. januarja ob 21. uri v AUDITORIJU

Revija zabavne glasbe in popevk

pri kateri sodelujejo

ORKESTER

pod vodstvom B. ADAMICA

in priznani pevci:

MARJANCA DRZAJ

BETTY JURKOVIC

MARKO NOVOSL

MOJMI SEPE

Vabila bodo na razpolago v Tržaški knjigarni od srede 27. t.m. dalje ter dve uri pred pričetkom prireditve v Ul. Roma 15-II.

POD ČRTO

A. P. CEHOV

Oh, to občinstvo

Kulturni svet se je v teh dneh (29. jan.) spomnil stoletnice rojstva velikega ruskega pisatelja in dramatika, Antona Pavloviča Čehova. Ta teden je v Moskvi posvečen velikemu Rusu z uprizoritvijo »Galeb« v umetnem gledališču, ki ga v Rusiji že 55 let niso postavili na deske. Temu bodo sledila dela: Tri sestre, Črešnjevske sadovnjak in Stric Vanja.

»Dovolj! Nič več ne boš pil! Za vse na svetu nič več! Čas je že, da se spame-tuješ. Treba je delati, mnogo delati. Rad odhaja ob mesecu po svojo plačo, zato pa moraš tudi pošteno, pridno in vestno izpolnjevati svojo službo! Če je treba, moraš žrtvovati zanjo tudi počitek, spanje. Sale na stran! V meso in kri, bratec, ti je prešla navada, da zastojiš vlečes plačo. To res ni lepo, res ni lepo.«

Ko si je vlakovni preglednik Podtjagin na ta način izpraševal vest, je občutil takoj nepremagljivo veselje do dela. Čeprav je bila ura že dve ponoči, je začel vlakovni preglednik buditi podrejene spredovnike in pohajal skupaj z njimi po vozovih ter pregledoval vozovnice.

»Vozne listke, prosim! je samozavestno nagovarjal potnike in veselo prešepaval listke.

»Vozni listek!« je dregnil Podtjagin suhega, mišičastega potnika drugega razreda, zavitega v kožuh in odejo, obdanega okrog in okrog z blazinami. »Vozni listek!«

Potnik ni odgovoril. Spal je. Preglednik ga je prijel za ramo in nestrpno ponavljal: »Vozni listek!«

Potnik je planil pokonci, odprl oči in začuden pogledal Podtjagina. »Kaj? Kdo? A?«

»Saj vendar govorim s človeškim jezikom. Vozni listek! Potrudite se!«

»Moj Bog!« je vzdihoval potnik z jokajočim obrazom. »Moj Bog, revmatizem me muči... tri noči že nisem spal, vzel sem nalašč malo morfija, da bi zatislil oči, pa pridete: Vozni listek! To je neumiljeno, nečloveško. Če bi vedeli, kako se mučim preden zaspi, bi me ne nadlegovali s tako malenkostjo. To je neumiljeno, gro. Zakaj vam bo vendar moj vozni listek? Preneumno!«

Podtjagin je premišljeval, ali naj se mu zameri ali ne. Sklenil je zameriti se mu.

»Vi, prosim, ne kričite tukaj! Tukaj ni beznice! mu je rekel.

»Da, v beznicah postopajo bolj človeško...« je kašljal potnik. »Kako naj zaspi zdaj drugič! Preneumno! Prepotoval sem vse inozemstvo, pa nihče ni nikoli od mene zahteval voznega listka, tukaj pa venomer, kakor da jim sam vrag draga rebra, nenehno nadlegujejo človeka.«

»Zakaj pa ne greste v inozemstvo, če vam je tam bolj všeč?«

»Neumno govorite, gospod! Ali ni dovolj, da mučite potnike s slabim zrakov, soparo, prepihom! Naj se vrag zadavi s temi formalnostmi! Saj bi še bilo, če bi se vse to vršilo rez zaradi kontrole, pa se polovica vlaka vozi brez listkov.«

»Slišite, gospod!« je vzklik Podtjagin. »Dobro, naj bo za sedaj, ampak vedite, da je to moja službena dolžnost. Seveda, ko bi ne bila služba, potem že. Saj lahko vprašate postajnega načelnika... kogar koli lahko vprašate...«

Podtjagin je skomignil z rameni in pustil bolnika. V začetku se je čutil razžaljenega in zapostavljenega, ko pa je nato pregledal nekaj vagonov, ga je začela v njegovih pregledniških prsih gristi vest. Polasčal se ga je nemir.

»Res, ni bilo treba buditi bolnika.« je mislil, »toda krivda ni na meni. Vsi mislijo, da postopam tako morda iz dolgo-

časja, ne pomislijo pa seveda, da to zahteva služba... Ako mi tega ne verujete jim lahko za pričo pripeljem postajnega načelnika.«

Postaja. Vlak stoji pet minut. Pred odhodom vlaka je stopil Podtjagin v voz drugega razreda. Za njim je stopal postajni načelnik v službeni obleki.

»Vidite, ta gospod,« je prišel Podtjagin, »pravijo, da nimam pravice zahtevati od njih voznega listka, in... in so užaljeni! Prosim vas, gospod načelnik, objasnite jim, ali mi veleva služba, da zahtevam vozni listek ali sitinarim samo tjavendan.«

»Gospod!« je nagovoril Podtjagin bolnega, mišičastega potnika, »gospod! Sedaj lahko vprašate gospoda načelnika, ako meni ne verjamete.«

Bolnik je skočil, kakor bi ga bilo picilo, odprl oči in se z jokajočim obrazom oprl na naslonjalo.

»Moj Bog! Zaužil sem drugi prašek in ravnokar zadremal, pa je že spet tu... spet! Rotim vas, imejte usmiljenje!«

»Gospod nudi se vam priložnost, da vprašate gospoda postajnega načelnika, ali imam pravico zahtevati vozni listek ali ne!«

»To je pravo zasmehovanje!« se je pritoževal gospod v vojaški uniformi. »Nikakor ne morem razumeti te vsiljivosti.«

»Pustite...« je rekel v zadregi načelnik Podtjagin in ga potegnil za rokav.

Podtjagin je skomignil z rameni in slečil postajnemu načelniku.

»Ustrezi, če moreš!« je mrmral pri sebi. »Samo zaradi tega sem poklical načelnika, da bi gospoda prepričal, da bi ga pomiril, pa se povrhu še jezi.«

Druga postaja. Vlak stoji deset minut, Podtjagin stoji pred bufetom in sreba kislo vodo, ko se mu približata dva gospoda, eden v inženirski, drugi v vojaški uniformi.

»Poslušajte, vlakovni preglednik!« je nagovoril inženir Podtjagina. »Nad vašim postopanjem z bolnim potnikom so se

zgražali vsi očitvidci. Sem inženir Puzicki, ta gospod je polkovnik. Ako se ne opravite takoj pred potnikom, se pritoživa namu dobremu znancu načelniku prometnega oddelka.«

»Gospod, saj jaz vendar... vi vendar...« je govoril zmeden Podtjagin.

»Ne potrebujeva nobenih pojasnil! Poudarjate vs, ako se takoj ne opravite, vzameva potnika pod svojo zaščito.«

»Dobro, jaz... se lahko opravičim, če želite. Izvolite...«

Po preteku pol ure se je Podtjagin domislil pravega izraza, ki bi po njegovem mnenju potniku zadostoval kot opravičilo in ne bi žalil njegovega lastnega dostojanstva. Stopil je v voz.

»Gospod!« je nagovoril Podtjagin bolnika. »Poslušajte, gospod!«

Bolnik se je stresel in se vzdignil.

»Kaj?«

»Omega... kako bi rekel?... Ne jezite se...«

»Oh, vode, vode...« je sopes bolnik in se prijel za srčno stran. »Tretji prašek morfija sem zaužil, zadremal in... spet! Moj Bog, kdaj me nehati mučiti?«

»Jaz sem vam... oprostite!«

»Poslušajte... na prihodnji postaji izstopim. Ne morem več trpeti... Umiram...«

»To je grdo, je podlo,« se je razburjalo občinstvo.

»Proč od tukaj! Drago mi boste poplačali to nasilje! Marš ven!«

Podtjagin je opletal z rokama, vzdihoval in odšel iz voza. Šel je v službeni voz, kjer je sedel ves izmučen za mizo in tožil:

»Ah, to občinstvo! Ne ustrežš mu na noben način! Izvolite opravljati pri takih razmerah službo in se mučiti. Hočes nočes pljuneš na vse skupaj in se zapiješ... Ako delaš, se jezijo, ako ne delaš, se tudi jezijo.

Podtjagin je izpil v dušku pol steklenice in nič več ni mislil na delo, dolžnost in na poštenost.

Seja tržaškega občinskega sveta

Openško pokopališče - Kopališče na Proseku - Javne pralnice

Na seji 18. januarja letos je odgovoril odbornik dr. Pecorari na interpelacijo svet. dr. Josipa Agneletta z dne 14. dec. 1959 glede prenosa openškega pokopališča izven vasi. Dr. Pecorari je izjavil, da predvideva novi regulacijski načrt prenosa pokopališča iz območja vasi proti Sežani, onstran klavnice na desni strani sežanske ceste. Od dneva zadnjega pogreba na staro pokopališče ostanje skozi naslednjih deset let v veljavi vse omejitve stavbene značaja, torej tudi določilo, da se v oddaljenosti 100 metrov od pokopališča ne sme graditi.

Po desetih letih bo mogoče na starem pokopališču zgraditi in urediti park ali javni vrt, zidati pa bo mogoče sele po dvajsetih letih po opustitvi pokopališča. Zupan se je obrnil na Zdravstveno ministrstvo v Rim s prošnjo da se razdelja pri pokopališčih na Opčinah in Skednju zniža od 100 metrov na 50 metrov, kar je za gradnje v bližini teh pokopališč velike važnosti.

Na isti seji je odgovoril na dve interpelaciji dr. Agneletta tudi odbornik za javna dela Geppi. Gre za otroški vrtec v Bazovici, ki ga vzdržuje ustanova O.A.I. in ne občina. Dejal je, O.A.I. nikoli ni zaprosila občine za zgraditev poslopja za otroški vrtec v Bazovici. Dr. Agneletto je omenil, da je v svoji interpelaciji že predlagal, naj občina vzame v pretres potrebo za novo zgradbo otroškega vrtca v Bazovici. Do tedaj pa naj poskrbi, da se razmesti otroška vrtca v Bazovici v večje prostore, ker so dosedanjimi absolutno nezadostni.

Odbornik Geppi je odgovoril še na drugo interpelacijo dr. Agneletta glede javnega kopališča na Proseku, javne pralnice v Lonjerju in Bazovici. Glede javnega kopališča na Proseku, skupno s Kontovelom, je odbornik naglasil, da je bil izdatek za kopališče že tri leta vključen v občinski proračun, da pa ga je državna nadzorna oblast vselej črtala. Tudi za l. 1960 je bil izdatek vključen v proračun. Upamo, da bo letos tudi odoben.

Glede javnih pralnici v Lonjerju in Bazovici je odbornik Geppi izjavil, da so izdatki za obe pralnici vključeni v letošnjem proračunu.

Pri tem mislimo, da je že skrajni čas, da se vsi faktorji, ki nadzirajo občinske izdatke, zavedajo, da imajo slovenski kmetje in delavci po naših vaseh iste pravice in potrebe kot mestno prebivalstvo.

Novice z Brega

Po dolgih tednih deževnega in vlažnega vremena, katerega smo bili vsi do kraja naveličani, se je kar naenkrat tudi pri nas oglasila zima. Mrzli val zraka je zapihal od severa in živo srebro je začelo naglo padati tako, da smo imeli v par dneh že precej hud mraz, celo do 6 pod ničlo. Da bi se zima se bolj izkazala, se je pridružil še sneg, ki je odel naše griče in polja v belo odejo in kar čez noč spremeni lice našega Brega. Zaradi poledice na cestah so nastale velike ovire za avtobusni promet, tako da je bila proga Trst-Dolina preko Katinare dva dni prekinjena.

V veliko veselje pa je bil sneg naši mladini, ki je hitela takoj po končanem snežnem metežu na sankanje in smučanje. Za to je primeren prostor v Hribenci v Zabrežju; lahko bi rekli za Breg miniaturna Planica, kjer je dovolj prostora za male in odrasle, da dajo duška temu lepemu in zdravemu športu. Tega kraja se marsikdo spominja iz leta 1955, prav posebnost pa tisti Slovenci s Tržaškega, ki so se udeležili spominske proslave ob priliki 100letnice ustanovitve borštanske šole.

Slabo vreme je vplivalo tudi na potek vaškega praznika Sv. Antona v Borštu. Ledena cesta in mraz sta bili glavni oviri za tujce, da niso mogli priti kot vsako leto na ta tradicionalni praznik, ki ga Borštani lepo proslavljajo.

Dogodki doma

SPREMENBE V OBC. SVETU. Zastopnik independentistične Fronte za neodvisnost, Valerio Borghese se namerava izseliti v Avstralijo, menda že 7. februarja. V teh dneh je torej pričakovati njegovo odpoved funkcije občinskega svetovallca tržaške mestne občine. Odhajajočega občinskega svetovallca Fronte za neodvisnost bo zamenjal dr. Mario Gianpiccoli, ki bo verjetno prevzel tudi politično vodstvo Fronte.

CVETKA JE OMAGALA. Pred poldruhim letom se je pri kopanju težko poškodovala 17 letna Cvetka Ipavec. Vsa slovenska javnost je nesrečnim staršem izkazala svojo solidarnost s prispevki, ki naj bi v Bologni omogočili povračilo zdravja nesrečni mladenki. Zdravnika skrb na žalost ni bila nagrajena z uspehom. Na svojem domu na Lonjerski cesti je Cvetka po dolgotrajnem trpljenju omagala. Pogreba na pokopališču pri Sv. Ani se je udeležila velika množica njenih prijateljev in znancev. Težko prizadetim staršem naše najiskrenejše sožalje!

MARIJA IN VALENTIN BIZJAK. Repenjski župan, g. Bizjak je v 48 urah izgubil mater in očeta. Marija je umrla v nedeljo 17. januarja. Na dan njenega pogreba pa je izdahnul njen mož Valentin. Nad šestdeset let sta židela zakonca skupaj na slovenski kmetiji skupno sta se

Kljub temu so se cerkvene slovesnosti vršile kot običajno, k temu pa je gotovo v veliki meri pripomoglo lepo in ubranj petje cerkvenega zbora, petje, kakršnega ne slišimo v nobenih drugih cerkvi Brega v tako lepi in mili izvedbi. Za to naj gre pevevodju in pevcem vsa pohvala in priznanje za njih vztrajnost in požrtvovalnost!

Omembe vredna je tudi kulturna prireditelj ob priliki tega praznika. Na sporedu sta bili enodejanka »Lilic« in burka v dveh dejanjih »Gašperonova ženitev«. Pri obeh igrah je sodelovala mladina iz Boršta, režiral pa je g. Stanko Skrinar. Na splošno so vsi dobro podali svoje vloge, vendar so se pri nekaterih opazile pomanjkljivosti pri izgovarjanju in kretnjah. Prav dobro in dovršeno so odigrali in se vživeli v svoje vloge Zahar Boža, Branko Kosmač, Bruno Zahar in Hervat Nevo. Igri sta bili občinstvu všeč, ker sta nudili objelo razvedrila in smeja.

Pevski zbor P. D. Slovencev pod vodstvom Svetka Griča pa je zapel po tolikih pripravah le štiri narodne pesmi, dve v izvedbi moškega in dve v izvedbi mešanelega zbora. Čudno se zdi, da je toliko oprevani zbor zmogel nastopiti na edini vaški prireditvi v celem letu, s tako pičlim številom pesmi.

Hibridna vina

Ob koncu prejšnjega stoletja je trtna uš pokončala skoraj v celoti vse naše vinograde. Zato se je po nekaterih krajih, v Sloveniji, posebno v Prekmurju pričela uveljavljati baštardna trta, ki je nastala s križanjem ameriške divje trte z evropskim plemenjakom. Trta ni cepljena, zato jo prekmurjski Slovenci imenujejo tudi

direktor. Tako imenujejo tudi vinski pridelek te trte.

V Jugoslaviji je bilo že pred drugo svetovno vojno prepovedano nasajevanje te trte, obstoječe nasade pa so obdavevali, da bi trto na ta način iztrebili. Tako so ukrepale tudi nekatere druge države, ki so prepovedale sleherni uvoz hibridnih vin. Ze takrat je vladalo splošno mnenje, da je uživanje hibridnih vin zdravju škodljivo. Stič od stotnih dokazov tudi danes še ni. Znanstvene zdravstvene raziskave so ugotovile pojave izredno velikega števila obolenj na jetrih v krajih, kjer so ljudje pili hibridna vina.

Sedaj so pričeli najprej v Nemčiji, nato pa tudi na Francoskem, kjer je izredno mnogo nasadov hibridne trte, s poizkusi na kokuškah. To zato, ker so domače kokuške zelo občutljive za jetrna obolenja in tudi zato, ker nimajo posebno razvitega okusa in požirajo vino kot vodo.

Tako so določenim kokuškam stregli dneвно s četrt litrom pristnega, plemenitega vina, ostale pa so popili s hibridnim vinskiim prideikom. Pri tem so znanstveniki tako v Nemčiji kot v Franciji spoznali, da so kokuške, ki so uživale hibridna vina očitno propadle, medtem ko so se uživalk pristnega vina krepile pri najboljšem zdravju. S hibridnim vinom napajane kokuške so izkazujevale zgrbančeno jetrno žlezo, ki ni bila sposobna opravljati svojih funkcij.

Za zadevo se zanima tudi uprava Svobodnega evropskega tržišča, ki pripravlja prepoved trgovanja s hibridnimi vini na lastnem področju. Pravijo, da bodo s tem prizadeti v glavnem francoski vinogradniki.

Kako je s hibridnimi trtami v Italiji, nam ni znano.

Plesna tradicija SDD

Reprezentativna važnost slovenske družabne prireditve

Veliki tradicionalni ples Slovenskega dobrodelnega društva je pred nami. Ze devetlet se bomo prijatelj SDD in mladina zbrali na tej naši zares reprezentativni družabni prireditvi v Trstu, ki lahko brez sramu tekmuje s podobnimi plesi naših sosedanov.

Karitativni namen, kateremu so namenjeni dohodki in občinstvo, ki ga sestavljajo vsi sloji našega naroda na Tržaškem in Goriškem, daje tej vsakoletni prireditvi svojsten pečat.

Za soboto, 6. februarja je odbor SDD najel najlepšo in največjo dvorano v prvem tržaškem hotelu »Eacelsior«. Ne gre tu za »frakarstvo« kot so včasih zlobno razglašali najhujskani in krivo poučeni ljudje. Kdor je prisostvoval našim plesom, je lahko ugotovil, da gre za skromen, zato pa pomemben in dostojen poizkus enega dela Slovencev, da dokaže tržaški javnosti, da zmoremo Slovenci tudi še kaj več kot so navadne in preproste veselice, ki so danes prav tako potrebne. Ne smemo namreč nikoli pozabiti, da živimo v velikem obmorskem emporiju. Če nas naši sosedanci takorekoč nenehno poskušajo odvrniti v ozadje ter skušajo dokazati, da nas ni, so take prireditve naravnost nujna potreba. Saj dokazujejo, da so tudi med slovenskim prebivalstvom sorazmerno zastopani vsi sloji in poklici prav tako, kot pri italijanskih sosedaninih.

Zivimo v okolju in sredi družbe z določenim načinom življenja in v tem načinu življenja moramo biti tudi Slovenci sočinitelj.

Pred letošnjim plesom SDD je razveseljavlo, da vlada za to prireditelj splošno zanimanje, ki je zajelo tudi slovensko akademsko mladino, bodočo nadaljevalko vseh slovenskih tržaških tradicij. To nam

je jamstvo, da se bo tradicija plesov SDD ohranila in tudi razmahnila v veliko za doseženje vseh, ki jim je do lepega, zadovoljnega in zdravega družabnega življenja ter uveljavljanja slovenske narodne skupnosti na Tržaškem.

Spomladanski pozdravi

Gospod urednik!

Vem, da ste navdušen prijatelj narave, zato sem se danes na malem sprehodu po barkovljanski rebrli spomnil prav Vas, ko sem na južni strani zajetnega mandeljevca zagledal dober ducat belorožnatega cvetice. Se dober teden dni manjka do svečnice in prvi spomladanski znanilci so tu. Večkrat je že mandelj v mojem spominu cvel janturja, ampak vedno se je tudi bridko kesal. Tako vsaj pravijo moje pripombe na starih koledarjih. Ko sem priloženo vejico spravjal v kuverto, da Vam jo pošljem za spomin, je stopil v hišo znanec z malim sopkom zvončkov v desnici, zato sem Vam priložil še dva zvončka. Moj znanec mi je zatrejal, da so tudi trobentice že v popju odebelele. Ko sem te novice pripovedoval noni, ki ima 94 let in ji pokazal cvetjce, je dejala: »Mandeljnov pa letos ne boš tolkel, ker jih bo oklestila zima! Z Vami vred sem radovalen, ali imajo stare izkušnje in pregovori v atomskih časih še kaj veljave!

F. P.

Odgovorni urednik:
Prof. IVAN RUDOLF
Tiskarna Adria, d. d. v Trstu

Uredništvo in uprava:
Trst, ul. Machiavelli 22-II. - tel. 3-62-75
Dopisi za uredništvo:
ulica S. Anastasio 1/c - Tel. 23-039
Goriško uredništvo:
Gorica, Riva Piazzetta 18-I.
CENA: posamezna številka L 30.-
Nerročnina:
mesečno L 50.- — letno L 600.-
Za inozemstvo:
mesečno L 90.- — letno L 1000.-
Poštni čekovni račun: Trst št. 11-7223

UDARCI PO VODI

Novolistarskemu strmoglavcu so že ves čas po drugi svetovni vojni akrobacije beograjskimi stanovanimjski premiki in prav tako nenavadno dediščino v porodniško posteljico zavil je bil spočet strmoglavski štuka-Novi list.

Pri vsej dolgoletni izločanosti spletkarjenja, s političnimi potegavčiniami, na katerih s posebno slastjo radi jezdarijo določeni politikanti, se je nadaljne »plansko izpolnjevanje zataknilo. Strmoglavski »Novi list« je pri ugodnem in neugodnem vrenemu v nepopisno vneto in neutrudljivostjo zlasti ob volitvah obsopal s pasjimi bombicami slovenske demokracije ustanove s takim uspehom, da so demokracijski slovenski glasovi vse do zadnjih volitev naraščali, titovski pa stalno oscilirali. Zadnje upravne volitve pa so 2000 slovenskih glasov »sfratirizirale«, verjetno tudi s pomočjo strmoglavkega političnega stahanovstva.

V demokracijem življenju je koristna kritika javnega dela neobhodno potreben korektiv in to velja v zahodnem svetu tudi za politično uveljavljanje. Na strani diktatorskih zaslužkarjev pa je pomanjkanje objektivne kritike revolucionarna pridobitev. »Kritika« diktatorskih zaslužkarjev hvali vse povprek, kar diktature še tako bedastega in zločinskega skotijo. Na drugi strani pa obljaja pod devizo »vse zbil« vse, kar ukrepa in dela demokracijski svet. Ze v naprej so ti »kritiki« prisegli, da bodo vse razbili.

K njegovemu omizju so prisideli »vse zbil« kritiki. To so čudovit ljudje, ki vse znajo, vse vedo, nič jim ni tuje, vse suvereno obvladajo, o vsaki stvari imajo že narejeno sodbo, ki je za ono stran Fernečičev do same smešnosti dobrohotna in vedno opravičljiva, za to stran fašistično kritična. Na politiko se razumejo kot zajec na boben, saj se z njo izven oštarijskih omfijz tudi nikoli niso ukvarjali. Za normalne ljudi je politika najbolj zamotana in vzvišena svetovna znanost, za njih je politika na eni strani ploukanje, na drugi divjanje. V tem »delu« se zapopadene vse »koristi«, ki jih ima slovenski narod od tega omizja.

Strmoglavkega Slovenca pred časom ni prav nič motilo, da je nekaj politično naiivnih razumnikov zapeljal na listo italijanske Fronte za neodvisnost proti edini in čisto »Slovenski listi«, ki jo je krstil za stako imenovanu in želel menda s tem povedati, da so na njej-bastardi. Zastopnik prav iste Fronte njen nekdanji zavzelek in puje spričo glasovanja za letošnji občinski proračun. Dogaja se isto kot s pok. »Corriere di Trieste«, ki je toliko časa razglašal STO, dokler ni prejel protikužaja. To takratno direktivo je promptno ubogal tudi strmoglavec in jo razglasil slovenskim akademikom na javnem zborovanju. Kako se je strmoglavec dosledno pokoril danih direktivam, dokazujejo vse politične akcije v našem mestu. Niti koraka ni storil brez titovskih vajeti!

Pestro podobo profesionalnega politikanstva smo morali osvežiti tistim, ki v svoji dobrodušnosti še vedno z benevolenco poslušajo strmoglavsko trobento, ki svoje arije tako rada zavija v slovenske in kršćanske idilčnosti, da skrje svoje pristno poslanstvo - vistsmerjenje. Tako je tudi zadnje glasovanje našega izvoljenega občinskega svetovallca, dr. Agneletta strmoglavcev obsul s pasjimi bombicami. Po svoji navadi seveda prikrito, dolgovezno in oprezno s primerno dotacijo polresnic, kot je to poučeval pok. Staljn svoje »ljudskodemokracije« javne točilce« izven sovjetskih meja.

»NOVI LIST« z dne 14. jan. zaključuje

»NOVI LIST« z dne 14. jan. zaključuje

političnih presedancev, ki se jim smehljaja titovski pozavarovanjski. Pod čudnimi beograjskimi stanovanimjski premiki in prav tako nenavadno dediščino v porodniško posteljico zavil je bil spočet strmoglavski štuka-Novi list.

Pri vsej dolgoletni izločanosti spletkarjenja, s političnimi potegavčiniami, na katerih s posebno slastjo radi jezdarijo določeni politikanti, se je nadaljne »plansko izpolnjevanje zataknilo. Strmoglavski »Novi list« je pri ugodnem in neugodnem vrenemu v nepopisno vneto in neutrudljivostjo zlasti ob volitvah obsopal s pasjimi bombicami slovenske demokracije ustanove s takim uspehom, da so demokracijski slovenski glasovi vse do zadnjih volitev naraščali, titovski pa stalno oscilirali. Zadnje upravne volitve pa so 2000 slovenskih glasov »sfratirizirale«, verjetno tudi s pomočjo strmoglavkega političnega stahanovstva.

V demokracijem življenju je koristna kritika javnega dela neobhodno potreben korektiv in to velja v zahodnem svetu tudi za politično uveljavljanje. Na strani diktatorskih zaslužkarjev pa je pomanjkanje objektivne kritike revolucionarna pridobitev. »Kritika« diktatorskih zaslužkarjev hvali vse povprek, kar diktature še tako bedastega in zločinskega skotijo. Na drugi strani pa obljaja pod devizo »vse zbil« vse, kar ukrepa in dela demokracijski svet. Ze v naprej so ti »kritiki« prisegli, da bodo vse razbili.

K njegovemu omizju so prisideli »vse zbil« kritiki. To so čudovit ljudje, ki vse znajo, vse vedo, nič jim ni tuje, vse suvereno obvladajo, o vsaki stvari imajo že narejeno sodbo, ki je za ono stran Fernečičev do same smešnosti dobrohotna in vedno opravičljiva, za to stran fašistično kritična. Na politiko se razumejo kot zajec na boben, saj se z njo izven oštarijskih omfijz tudi nikoli niso ukvarjali. Za normalne ljudi je politika najbolj zamotana in vzvišena svetovna znanost, za njih je politika na eni strani ploukanje, na drugi divjanje. V tem »delu« se zapopadene vse »koristi«, ki jih ima slovenski narod od tega omizja.

Strmoglavkega Slovenca pred časom ni prav nič motilo, da je nekaj politično naiivnih razumnikov zapeljal na listo italijanske Fronte za neodvisnost proti edini in čisto »Slovenski listi«, ki jo je krstil za stako imenovanu in želel menda s tem povedati, da so na njej-bastardi. Zastopnik prav iste Fronte njen nekdanji zavzelek in puje spričo glasovanja za letošnji občinski proračun. Dogaja se isto kot s pok. »Corriere di Trieste«, ki je toliko časa razglašal STO, dokler ni prejel protikužaja. To takratno direktivo je promptno ubogal tudi strmoglavec in jo razglasil slovenskim akademikom na javnem zborovanju. Kako se je strmoglavec dosledno pokoril danih direktivam, dokazujejo vse politične akcije v našem mestu. Niti koraka ni storil brez titovskih vajeti!

Pestro podobo profesionalnega politikanstva smo morali osvežiti tistim, ki v svoji dobrodušnosti še vedno z benevolenco poslušajo strmoglavsko trobento, ki svoje arije tako rada zavija v slovenske in kršćanske idilčnosti, da skrje svoje pristno poslanstvo - vistsmerjenje. Tako je tudi zadnje glasovanje našega izvoljenega občinskega svetovallca, dr. Agneletta strmoglavcev obsul s pasjimi bombicami. Po svoji navadi seveda prikrito, dolgovezno in oprezno s primerno dotacijo polresnic, kot je to poučeval pok. Staljn svoje »ljudskodemokracije« javne točilce« izven sovjetskih meja.

Oglejte si naše cene!

Izredni popusti na vse zimске ostanke ob koncu sezone

Volnene odeje - blago za obleke moško in žensko perilo - nogavice

A. PERTOT
TRST - ULICA GINNASTICA 22

Sklicujte se na to reklamo, dobili boste poseben popust